

Tepelné motory

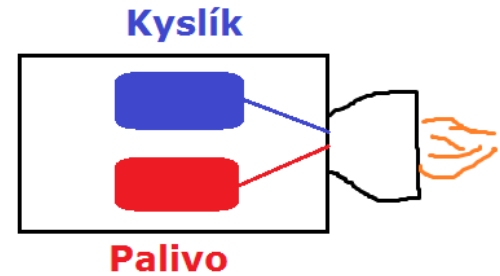
Motor = stroj na přeměnu tepla (=energie) na mechanickou práci

Tepelný motor – spalování paliv (v motoru jsou malé „výbuchy“).

Parní motor – využívají vodní páru (tlak vodní páry roztáčí kolo, např. turbínu). Dnes už se nepoužívají (vysoké náklady, znečištění životního prostředí, malý výkon)

Elektrický motor – přeměňuje elektrickou energii na práci

Raketový motor – spaluje se palivo a přivádí se kyslík (proto používá se u raket, ve vesmíru není kyslík)

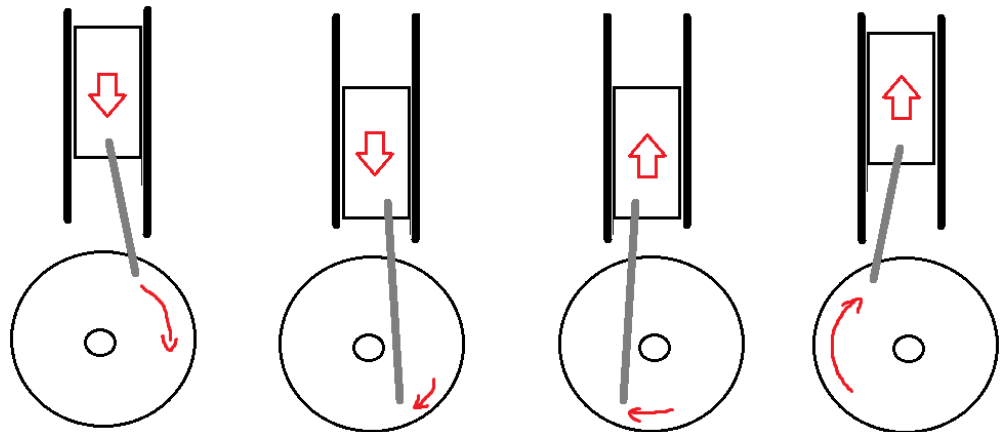
Spalovací motory

Princip klikové hřídele:

Mění se pohyb nahoru a dolů
(píst)

Za otáčivý pohyb:

Princip ventilků:

- součástka, která způsobuje, že kapalina (nebo vzduch) jde jen jedním směrem (jen dovnitř, nebo jen ven). Příklad:

Voda nepřetéká zleva doprava
ani zprava doleva

Ve vodě je tlak zvenčí, ten
způsobí ztažení pružinky,
kulička se vrátí o trochu zpět a
voda přetéká **pouze zleva doprava**

Po zastavení tlaku se kulička
vrátí zpět a brání přepouštění
vody.

Tento proces se stále opakuje.

Spalovací motor:

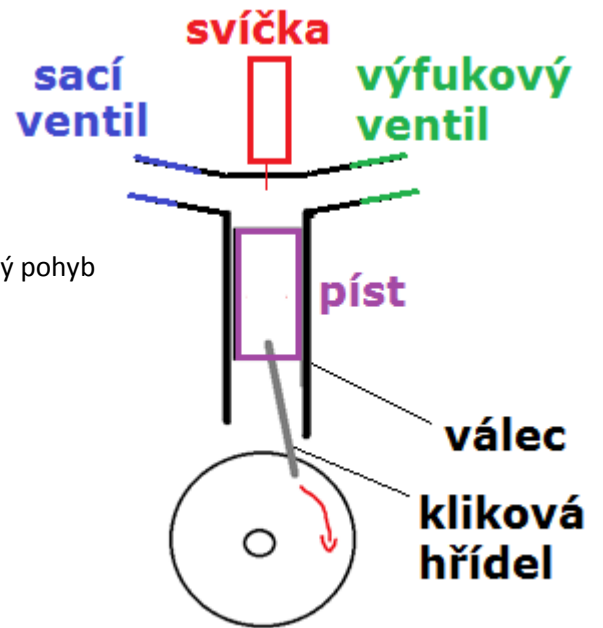
Základní komponenty a funkce:

Sací ventil – nasává se vzduch a palivo (např. benzín)

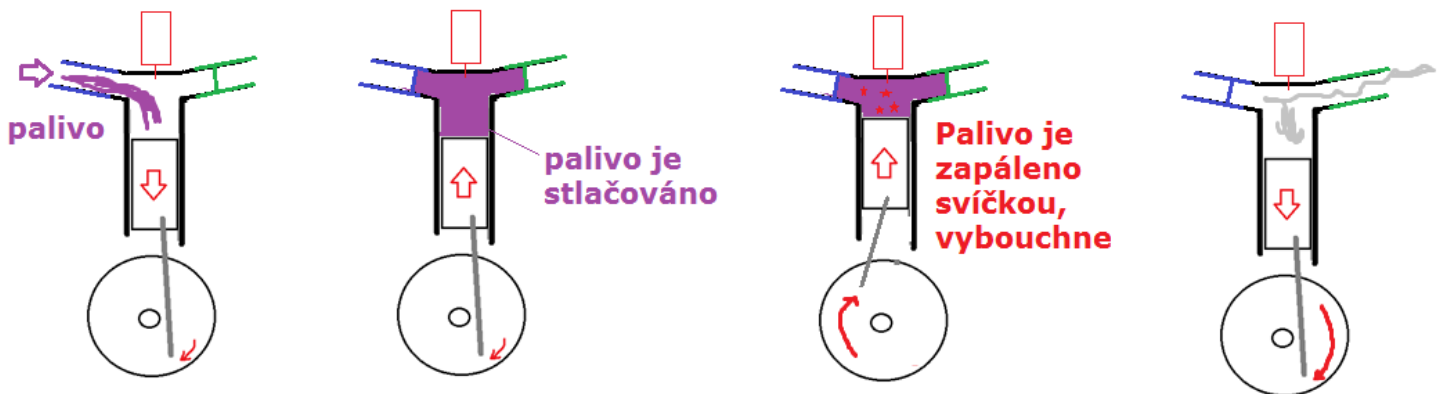
Výfukový ventil – odtud proudí spálené palivo v podobě kouře

Svíčka – zapálení paliva

Píst, válec, kliková hřídel – přeměňují pohyb nahoru a dolů na otáčivý pohyb

Princip ČTYŘDOBÉHO SPALOVACÍHO MOTORU:

- 1) Sání – otevře se sací ventil a palivo se dostane dovnitř. Píst sjede dolů a roztočí se kolo
- 2) Stlačování – sací ventil se zavře a píst jde setrvačností nahoru a stačí palivo.
- 3) Svíčka zapálí stlačené palivo a to vybuchne, píst to vymrští směrem dolů
- 4) Otevře se výfukový ventil a vybuchlé palivo se odsaje z výfuku ven

Diesellový motor – místo svíčky je tam tryska, která přivádí palivo (palivo se vznítí vysokou teplotou, která vznikne stlačením vzduchu). Sací ventil přivádí místo paliva vzduch.

Výkonnost motorů – výkon znamená: na kolik se využívá energie pro práci (otáčení kola) a na kolik energie unikne jako teplo (ztráty, toto teplo se ale využívá při „topení v autě“).

Větší výkon = více práce, méně úniku tepla.

Spalovací motory – výkon 35-50% (vyšší výkon má diesellový)

Turbína – výkon 50% (ale velké rozměry)

Elektrický motor – 90% (ale je obtížné uchovávat elektrickou energii a vyrábět ji v takovém množství)